

PROTOCOL DELS COL·LEGIS DE L'ADVOCACIA DE CATALUNYA PER A L'ASSISTÈNCIA IMMEDIATA A LES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA

I. Assistència lletrada especialitzada a les víctimes de violència masclista

Les víctimes de violència masclista tenen dret a rebre una assistència jurídica especialitzada en tots els procediments que es derivin de forma directa o indirecta de la situació de violència i sota una única direcció lletrada, d'acord amb el que preveu la Llei 5/2008 de la Generalitat de Catalunya, del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.

De conformitat a l'art. 2 de la Llei 1/1996 d'Assistència Jurídica Gratuïta la víctima de violència de gènere té dret a l'assistència jurídica gratuïta amb independència de la seva capacitat econòmica. Aquest dret es mantindrà des que la víctima hagi interposat la denúncia o s'iniciï el procediment penal fins que finalitzi aquest procediment penal, o quan després de finalitzar-se aquest procediment es dicti sentència condemnatòria. El benefici de justícia gratuïta es perdrà en el cas que es dicti una sentència absolutòria i aquesta esdevingui ferma, o quan sigui ferma la resolució de sobreseïment definitiu o provisional per no resultar acreditats els fets delictius, sense l'obligació de retornar el cost de les prestacions rebudes gratuïtament fins a aquell moment.

Les víctimes de violència masclista que no sigui considerada violència de gènere, com ara la víctima d'agressions o abusos sexuals, o assetjament sexual en l'àmbit laboral, tindran la possibilitat de sol·licitar davant del Col·legi de l'Advocacia o a la pròpia comissaria o Jutjat (art. 16 de la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delicte) la corresponent sol·licitud del reconeixement del dret a l'Assistència Jurídica Gratuïta, que serà tramitada en la forma establerta per la legislació vigent.

De conformitat a l'art. 31.6 de la Llei 5/2008 de la Generalitat de Catalunya, del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista. “**Quan una dona** acudeixi a una comissaria per a **presentar una denúncia com a conseqüència d'haver viscut qualsevol de les manifestacions de la violència masclista**, els agents de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra han de requerir al col·legi d'advocats **la presència d'un lletrat per a garantir l'assistència lletrada des del moment inicial de la denúncia.**”

Els 14 Col·legis de l'Advocacia de Catalunya, englobats tots ells en el Consell de l'Advocacia Catalana, disposen d'un **sistema de torns de guàrdia especialitzat d'advocades i advocats** que estan disponibles els 365 dies de l'any en tots els partits judicials del territori de Catalunya.

Per tant, l'autoritat policial o judicial haurà de requerir d'immediat a l'advocat/da que per torn correspongui a fi que comparegui a les dependències policials o judicials, en el moment previ a la interposició de la denúncia, per assessorar, assistir i defensar a la víctima en la tutela dels seus drets i interessos. En els supòsits previstos a l'art. 20 de L.O. 1/2004 i art. 2.g) de la Llei 1/96, de 10 de gener, d'assistència jurídica gratuïta, una mateixa direcció lletrada ha d'assumir la defensa de la víctima, sempre que amb això es garanteixi degudament el seu dret de defensa, de tots els processos i procediments administratius que tinguin causa directa o indirecta en la violència patida.

II.- Organització del servei

Correspon a cada Col·legi de l'Advocacia l'organització i el manteniment d'un torn especialitzat de lletrats/des en violència masclista de conformitat a les característiques del seu territori d'acord amb els principis d'assistència immediata, eficiència, de màxima dedicació professional dels seus integrants i de distribució objectiva i equitativa.

Correspon al Consell de l'Advocacia Catalana la regulació del contingut formatiu i de l'accés dels advocats/des al servei especialitzat d'assistència lletrada a la víctima de delictes de violència masclista.

El Consell vetllarà per la deguda coordinació de tots els col·legis de l'advocacia amb la finalitat d'aconseguir que les víctimes de violència masclista tinguin a tot el territori de Catalunya un tractament similar.

III.- Activació del servei

De conformitat a l'art. 31.6 de la Llei 5/2008 **quan una dona acudeixi a una comissaria per a presentar una denúncia com a conseqüència d'haver viscut qualsevol de les manifestacions de la violència masclista**, els agents de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra han de requerir al col·legi d'advocats **la presència d'un lletrat per a garantir l'assistència lletrada des del moment inicial de la denúncia** mitjançant el sistema que cada Col·legi de l'Advocacia tingui establert.

De la mateixa manera es procedirà per part del Jutjat de Guàrdia si la víctima es persona en el mateix a presentar denúncia.

Llistat de delictes que tipifiquen una conducta constitutiva de manifestació de violència masclista i que requereixen l'activació de l'assistència lletrada immediata a la víctima.

De conformitat a l'art. 5 de la Llei 5/2008 la violència masclista es pot manifestar en alguns dels àmbits següents:

Primer. Violència en l'àmbit de la parella: consisteix en la violència física, psicològica, sexual o econòmica exercida contra una dona i perpetrada per l'home que n'és o n'ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat.

Segon. Violència en l'àmbit familiar: consisteix en la violència física, sexual, psicològica o econòmica exercida contra les dones i les menors d'edat en el si de la família i perpetrada per membres de la mateixa família, en el marc de les relacions afectives i dels lligams de l'entorn familiar. No s'hi inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella, definida en l'apartat primer.

Tercer. Violència en l'àmbit laboral: consisteix en la violència física, sexual o psicològica que es pot produir en el centre de treball i durant la jornada laboral, o fora del centre de treball i de l'horari laboral si té relació amb la feina, i que pot adoptar dues tipologies:

a) Assetjament per raó de sexe: el constitueix un comportament no desitjat relacionat amb el sexe d'una persona en ocasió de l'accés al treball remunerat, la promoció en el lloc de treball, l'ocupació o la formació, que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de les dones i de crear-los un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

b) Assetjament sexual: el constitueix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

Quart. Violència en l'àmbit social o comunitari: comprèn les manifestacions següents:

a) Agressions sexuals: consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne.

b) Assetjament sexual.

c) Tràfic i explotació sexual de dones i nenes.

d) Mutilació genital femenina o risc de patir-la: inclou qualsevol procediment que impliqui o pugui implicar una eliminació total o parcial dels genitals femenins o hi produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la dona.

e) Matrimonis forçats.

f) Violència derivada de conflictes armats: inclou totes les formes de violència contra les dones que es produeixen en aquestes situacions, com ara l'assassinat, la violació, l'esclavatge sexual, l'embaràs forçat, l'avortament forçat, l'esterilització forçada, la infecció intencionada de malalties, la tortura o els abusos sexuals.

g) Violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones, com ara els avortaments selectius i les esterilitzacions forçades.

Cinquè. Qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o siguin susceptibles de lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones.

Per tant, es considera necessària l'activació del servei en la següent llistat de delictes tipificats en el Codi Penal, sense ànim exhaustiu ni limitatiu, quan la víctima pertanyi a l'àmbit subjectiu de la llei 5/2008.

De l'homicidi i les seves formes

- Article 138.
- Article 139.
- Article 140.
- Article 143.

De l'avortament

- Article 144.
- Article 145.

De les lesions

- Article 147.
- Article 148.
- Article 149.
- Article 150.
- Article 151.
- Article 152.
- Article 152 bis.
- Article 153.
- Article 154.
- Article 155.
- Article 156.
- Article 156 bis.
- Article 156 ter.

De les lesions al fetus

- Article 157.
- Article 158.

De les detencions il·legals i segrestos.

- Article 163.
- Article 164.
- Article 165.
- Article 166.
- Article 167..
- Article 168.

De les amenaces.

- Article 169.
- Article 170.
- Article 171.

De les coaccions.

- Article 172.
- Article 172 bis.
- Article 172 ter.

De la trata d'èssers humans.

- Article 177 bis.

Delictes contra la llibertat i indemnitat sexuals.

De les agressions sexuals.

- Article 178.
- Article 179.
- Article 180.

Dels abusos sexuals.

- Article 181.
- Article 182.

Dels abusos i agressions sexuals a menors de setze anys.

- Article 183.
- Article 183 bis.
- Article 183 ter.
- Article 183 quater.

De l'assetjament sexual.

- Article 184.

Dels delictes d'exhibicionisme i provocació sexual.

- Article 185.
- Article 186.

Dels delictes relatius a la prostitució i a l'explotació sexual i corrupció de menors.

- Article 187.
- Article 188.
- Article 189.
- Article 189 bis.
- Article 190.

Delictes contra la intimitat, el dret a la pròpia imatge i la inviolabilitat del domicili.

Del descobriment i revelació de secrets.

- Article 197.
- Article 197 bis.
- Article 197 ter..
- Article 197 quater.
- Article 197 quinquies.

De la violació de domicili, domicili de persones jurídiques i establiments oberts al públic.

- Article 202.

Delictes contra l'honor.

De la calúmnia.

- Article 205.
- Article 206.
- Article 207.

De la injúria.

- Article 208.
- Article 209.
- Article 210.

Delictes contra les relacions familiars.

Dels matrimonis il·legals.

- Article 217.
- Article 218.
- Article 219.

De la suposició de part i de l'alteració de paternitat, estat o condició del menor.

- Article 220.
- Article 221.
- Article 222.

Dels delictes contra els drets i deures familiars.

Del trencament dels deures de custòdia i de la inducció de menors a l'abandó de domicili.

- Article 223.
- Article 224.
- Article 225.

De la sostracció de menors.

- Article 225 bis.

De l'abandó de família, menors o persones amb discapacitat necessitades d'especial protecció..

- Article 226.
- Article 227.
- Article 228.
- Article 229.
- Article 230.
- Article 231.
- Article 232.
- Article 233.

Delictes contra l'Administració pública.

De les negociacions i activitats prohibides als funcionaris públics i dels abusos en l'exercici de la seva funció.

- Article 443.

Delictes contra l'Administració de Justícia.

Del trencament de condemna.

- Article 468.

Delictes contra la Constitució.

Dels delictes relatius a l'exercici dels drets fonamentals i les llibertats públiques.

Dels delictes comesos amb motiu de l'exercici dels drets fonamentals i de les llibertats públiques garantides per la Constitució.

- Article 510.

Delictes contra la Comunitat Internacional.

Dels delictes de lesa humanitat.

- Article 607 bis.

Dels delictes contra les persones i béns protegits en cas de conflicte armat.

- Article 611.

III.- Prestació del servei

El servei ha de ser prestat pel lletrat/da en servei de guàrdia en el corresponent Col·legi que pertanyi al torn especialitzat de violència sobre la dona, de forma personal i presencial de manera immediata.

Cal entendre per immediatesa el temps raonable en que el lletrat es pugui desplaçar a la seu de la comissaria o Jutjat, i que no hauria d' excedir d' una hora.

Si les circumstàncies del cas ho requereixen, la Comissaria de Policia o el Jutjat facilitarà un primer contacte reservat de forma telemàtica entre lletrat/da i víctima per a rebre un primer assessorament i instruccions sobre la forma de procedir mentre el lletrat es desplaça a Comissaria o seu Judicial.

En el supòsit que el lletrat o lletrada que estigui prestant el servei de guàrdia especialitzat no tingui possibilitat d'atendre l'assistència assignada en el temps indicat com a recomanable d'una hora, des de la seva assignació (bàsicament, per estar prestant assistència a altra assumpte del torn de guàrdia de violència masculista), es farà una segona assignació en favor de lletrat o lletrada disponible a través de la figura de "complement de torn".

IV.- Contingut de l'assessorament inicial

Amb la finalitat per a que serveixi de guia i sens perjudici del criteri que més s'ajusti als fets concrets en cada moment, el lletrat o lletrada efectuarà la tasca d'assessorament inicial, informant a la seva clienta de:

- Necessitat de presentar denúncia.
- Necessitat de demanar ordre de protecció i explicar el seu contingut de mesures penals i civils
- Informació sobre el contingut de l'art. 416 LECrim
- Informació sobre el seu dret a comparèixer com a acusació particular en el procediment i les seves conseqüències sobre el dret de l'art. 416 LECrim
- Informació sobre la possibilitat que tot i que inicialment decideixi no exercir l'acusació particular, podrà fer-ho en qualsevol moment de procediment i mentre exercirem la seva representació (art. 20.6 de la L.O.1/2004).

- Oferiment a la víctima per formalitzar una sol·licitud d'AJG informant-la dels requisits bàsics per al seu atorgament i de les conseqüències de no formalitzar la sol·licitud o de que en el seu cas no sigui atorgat el benefici així com del contingut del dret a l'assistència jurídica gratuïta.
- Explicar com es desenvoluparà el procediment judicial.
- En cas que la víctima sigui estrangera no comunitària en situació administrativa irregular a Espanya, caldrà informar-la dels drets que l'assisteixen d'acord amb la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
- Proveir informació a la víctima sobre entitats públiques i associacions que li poden prestar diferents tipus de serveis, suport i prestacions socials (suport psicològic, ajuts econòmics, recursos d'habitatge).
- Proveir informació a la víctima sobre els drets dels menors en cas que aquesta tingui fills o filles.

V.- Tramitació Assistència Jurídica Gratuïta

De conformitat amb els arts. 5 i 16 de la Llei 4/2015 de l'Estatut de la víctima del delictes, des del primer moment de contacte amb l'autoritat competent la víctima té dret a rebre, sense retards innecessaris, informació adaptada a les seves circumstàncies i condicions personals i a la naturalesa del delictes denunciat i dels danys i perjudicis soferts, sobre el procediment per obtenir assessorament i defensa jurídica i, si és el cas, condicions en què es pugui obtenir gratuïtament.

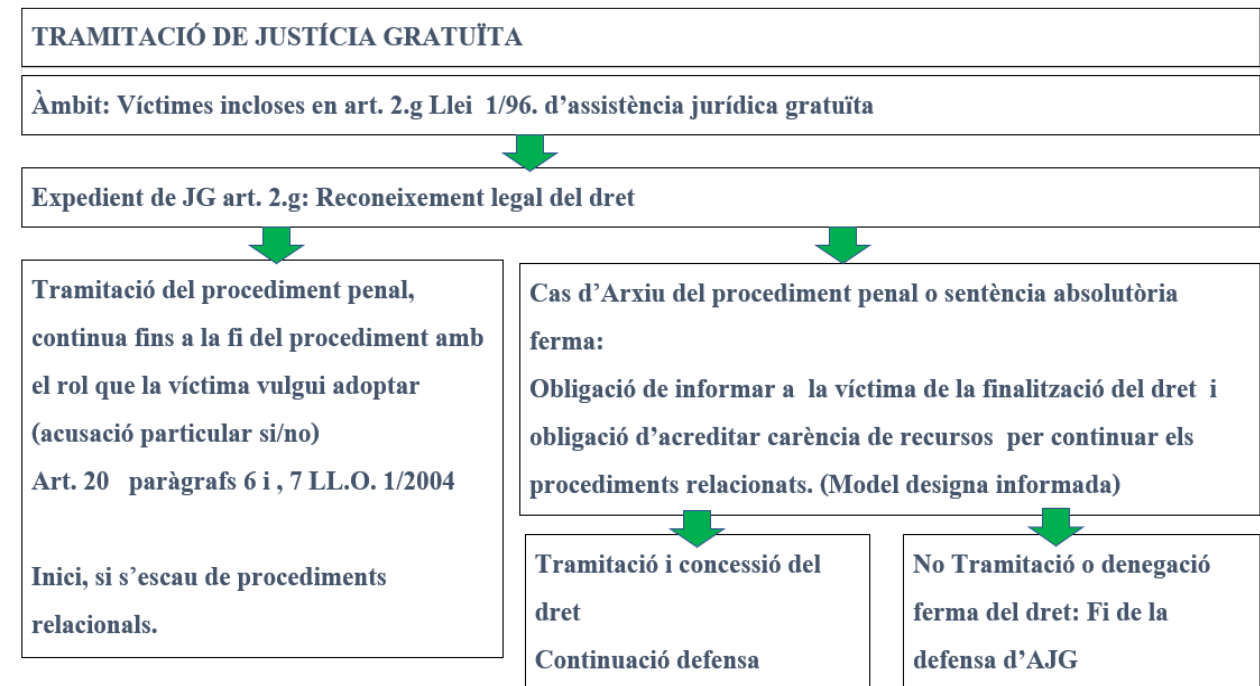
En aquest sentit, cal diferenciar entre les víctimes de violència masclista, aquells supòsits que es troben inclosos en el marc de l'art. 2.g de la Llei 1/96, d'Assistència Jurídica Gratuïta, (víctimes de violència de gènere, de tràfic d'éssers humans, menors d'edat o persones amb discapacitat intel·lectual que siguin víctimes d'abús o maltractament) i la resta de supòsits de violència masclista, no inclosos en el supòsit de fet previst a l'article 2.g indicat anteriorment.

En els supòsits de víctimes de violència masclista que es trobin incloses en les situacions previstes a l'indicat art. 2.g de la Llei 1/96, d'assistència

jurídica gratuïta, disposen de reconeixement del dret a la justícia gratuïta, amb independència que disposin de recursos per litigar.

GARANTIA ASSISTÈNCIA IMMEDIATA- ÀMBIT JUSTÍCIA GRATUÏTA

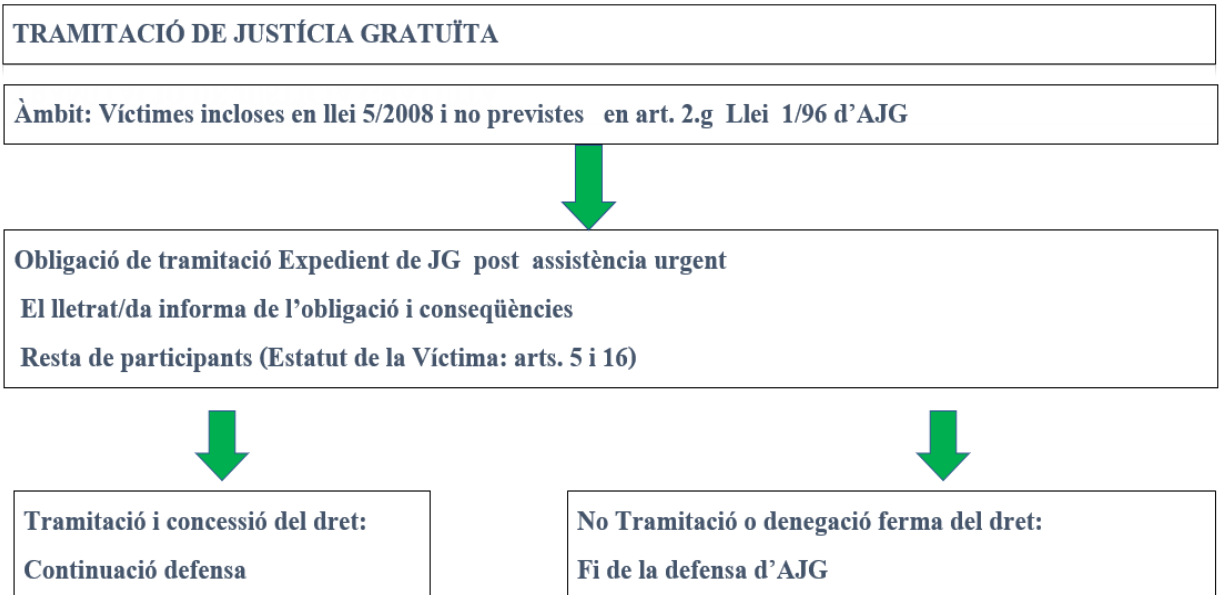

En la resta de supòsits en els que l'assistència lletrada s'hagi de prestar a víctimes de violència masclista que no estiguin incloses en el supòsit de fet de l'art. 2.g de la Llei 1/96, d'Assistència Jurídica Gratuïta, amb posterioritat a l'assistència inicial i immediata, s' haurà de procedir a la tramitació de la corresponent sol·licitud per obtenir el reconeixement d'aquest dret, i poder disposar de defensa i representació gratuïtes i la resta de prestacions previstes a l'art. 6 de la Llei 1/96, d'Assistència Jurídica Gratuïta

La informació sobre aquesta necessitat de tramitar la petició de reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta, els seus requisits i les conseqüències de l'obtenció del reconeixement o, el seu cas, de no formalitzar la sol·licitud o de que en el seu cas no sigui atorgat el reconeixement del dret, és, per tant, fonamental.

GARANTIA ASSISTÈNCIA IMMEDIATA- ÀMBIT JUSTÍCIA GRATUÏTA

A tal efecte la víctima podrà presentar la seva sol·licitud davant el funcionari o autoritat que li faciliti la informació, que la traslladarà, juntament amb la documentació aportada, al Col·legi d'Advocats corresponent.

Aquesta sol·licitud és pot descarregar a

http://justicia.gencat.cat/web/.content/documents/formularis/cajg/sollicitud_assistencia_juridica_gratuita.pdf

La mateixa haurà de ser complimentada en la seva màxima amplitud possible, ha de ser signada personalment per la víctima i s'ha de fer arribar al Col·legi d'advocacia territorialment competent juntament amb una còpia de la denúncia per mitjà de:

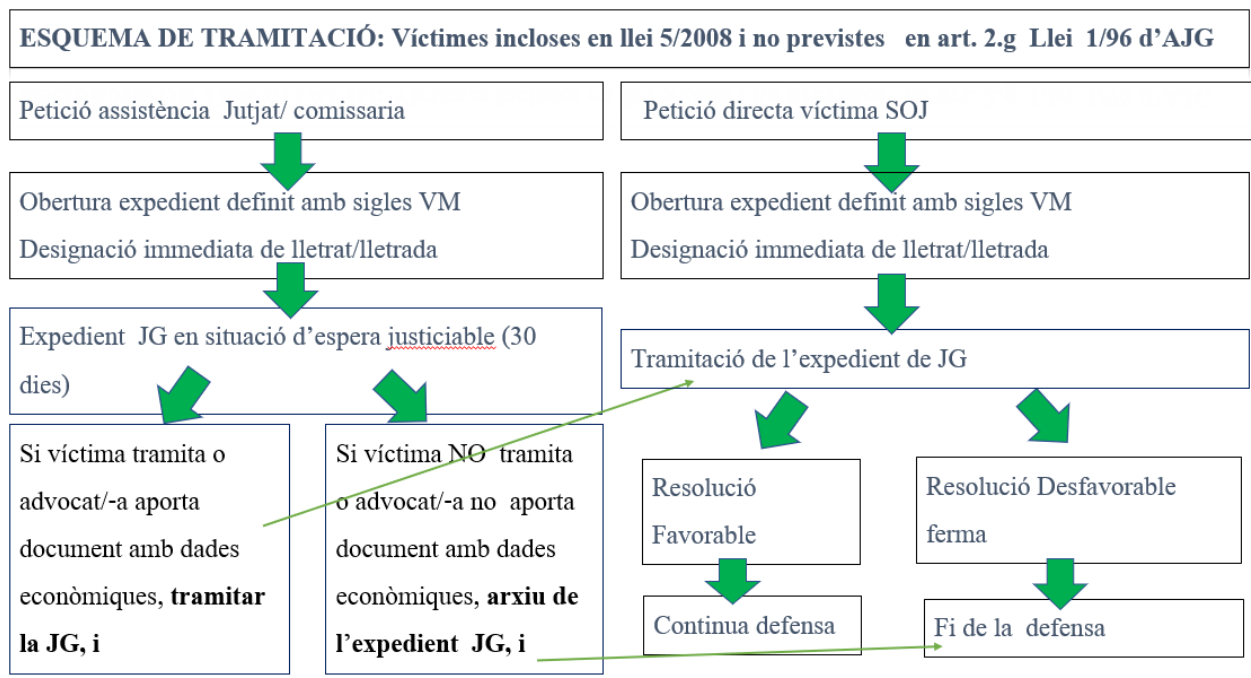
- El lletrat/da que assisteix a la víctima
- A les següents adreces electròniques:
 - Barcelona: ****
 - Figueres: ****
 - Girona: ****
 - Granollers: ****
 - Lleida: ****
 - Manresa: ****
 - Mataró: ****

- Reus:****
- Sabadell:****
- Sant Feliu: ****
- Tarragona: ****
- Terrassa: ****
- Tortosa: ****
- Vic: ****

Els col·legis de l'advocacia hauran de procedir a la tramitació de l'expedient, identificant aquests tipus d'expedients amb les sigles VM, i procedint a la tramitació de l'expedient per tal de disposar de la informació econòmica que permeti de conformitat.

GARANTIA ASSISTÈNCIA IMMEDIATA- ÀMBIT JUSTÍCIA GRATUÏTA

En els supòsits que la víctima manifesti expressament la seva voluntat de no procedir a efectuar la sol·licitud pel reconeixement del dret a la justícia gratuïta, tenint en compte els efectes que aquesta decisió té en la continuació de la defensa, és aconsellable la deguda constància documental d'aquesta voluntat expressa.

VI.- FORMACIÓ ESPECIALITZADA

Els col·legis de l'advocacia de Catalunya disposen ja de servei de Torn d'Ofici especialitzat de violència de gènere, sent que els professionals poden accedir al mateix si disposen de formació especialitzada.

Sent que l'atenció a les víctimes de violència masclista es prestarà des dels serveis especialitats de torn d'ofici indicats, de conformitat amb el previst en l'article 19 de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, els col·legis de l'advocacia catalana i el Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya, vetllaran per implantar programes de formació continuada entre els advocats i advocades inscrits en els indicats torns d'ofici especialitzat.

LEGISLACIÓ A CONSIDERAR

Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Article 20. Asistencia jurídica.

1. Las víctimas de violencia de género tienen derecho a recibir asesoramiento jurídico gratuito en el momento inmediatamente previo a la interposición de la denuncia, y a la defensa y representación gratuitas por abogado y procurador en todos los procesos y procedimientos administrativos que tengan causa directa o indirecta en la violencia padecida. En estos supuestos, una misma dirección letrada deberá asumir la defensa de la víctima, siempre que con ello se garantice debidamente su derecho de defensa. Este derecho asistirá también a los causahabientes en caso de fallecimiento de la víctima, siempre que no fueran partícipes en los hechos. En todo caso, se garantizará la defensa jurídica, gratuita y especializada de forma inmediata a todas las víctimas de violencia de género que lo soliciten.

2. En todo caso, cuando se trate de garantizar la defensa y asistencia jurídica a las víctimas de violencia de género, se procederá de conformidad con lo dispuesto en la Ley 1/1996, de 10 enero, de Asistencia Jurídica Gratuita.

3. Los Colegios de Abogados, cuando exijan para el ejercicio del turno de oficio cursos de especialización, asegurarán una formación específica que coadyuve al ejercicio profesional de una defensa eficaz en materia de violencia de género.

4. Igualmente, los Colegios de Abogados adoptarán las medidas necesarias para la designación urgente de letrado o letrada de oficio en los procedimientos que se sigan por violencia de género y para asegurar su inmediata presencia y asistencia a las víctimas.

5. Los Colegios de Procuradores adoptarán las medidas necesarias para la designación urgente de procurador o procuradora en los procedimientos que se sigan por violencia de género cuando la víctima desee personarse como acusación particular.

6. El abogado o abogada designado para la víctima tendrá también habilitación legal para la representación procesal de aquella hasta la designación del procurador o procuradora, en tanto la víctima no se haya personado como acusación conforme a lo dispuesto en el apartado siguiente. Hasta entonces cumplirá el abogado o abogada el deber de señalamiento de domicilio a efectos de notificaciones y traslados de documentos.

7. Las víctimas de violencia de género podrán personarse como acusación particular en cualquier momento del procedimiento si bien ello no permitirá retrotraer ni reiterar las actuaciones ya practicadas antes de su personación, ni podrá suponer una merma del derecho de defensa del acusado.

Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

Article 19.

Formació de professionals

1 El Govern ha de garantir que es dugui a terme la formació contínua i especialitzada de capacitació de tots els professionals que treballen en la prevenció, la detecció, l'atenció, l'assistència, la recuperació i la reparació en situacions de violència masclista.

2 El Govern ha de promoure la formació específica d'especialització i capacitació del personal inspector de treball i del personal judicial i no judicial al servei de l'Administració de justícia, del personal dels cossos de seguretat, del personal de l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya adscrit a les unitats de valoració forense integral, del personal de tots els serveis de la Secretaria de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima, i de la Fiscalia a Catalunya que intervinguin en els processos judicials relacionats amb la violència masclista. S'ha de garantir des de les primeres actuacions en el procediment judicial l'especialització dels metges forenses, que han de formar part de les unitats de valoració forense integral.

3. Els col·legis professionals, les organitzacions sindicals i empresarials i les administracions públiques competents han d'assegurar que la formació i la capacitació específiques a què fa referència aquest article s'incorporin als programes de formació corresponents.

4. La formació ha d'incloure programes de suport i cura dels professionals implicats en el tractament de la violència masclista per tal de prevenir i evitar els riscos laborals associats a aquesta activitat professional. S'ha de garantir a tots els professionals amb independència del tipus de vinculació que tinguin amb l'administració competent.

5. En els cursos de formació a què fa referència aquest article s'hi han incloure la perspectiva de gènere, les causes estructurals i socials de la violència masclista, les seves característiques, causes, efectes i conseqüències, i la intersecció d'altres identitats amb la violència masclista.

Article 31.6. Quan una dona acudeixi a una comissaria per a presentar una denúncia com a conseqüència d'haver viscut **qualsevol de les manifestacions de la violència masclista**, els agents de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra han de requerir al col·legi d'advocats la presència d'un lletrat per a **garantir l'assistència lletrada des del moment inicial de la denúncia**.

Article 42

Dret a l'assistència jurídica

1. Les dones que pateixen o han patit qualsevol de les formes de violència que recull aquesta llei tenen dret a l'assistència jurídica gratuïta en la forma establerta per la legislació vigent.

2. En els supòsits de violència en l'àmbit de la parella i en l'àmbit familiar, per al reconeixement del dret d'assistència jurídica gratuïta s'han de tenir en compte únicament els recursos i els ingressos econòmics personals de les dones víctimes de violència masclista amb els límits establerts per la legislació aplicable.

Article 43

Serveis de guàrdia permanent i torns d'ofici especialitzats

1. El departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de justícia ha de disposar el sistema de prestació dels serveis d'assistència lletrada a les dones que han patit violència masclista per tal que aquesta assistència compti amb serveis de guàrdia permanent a tot el territori de Catalunya.
2. L'Administració de la Generalitat ha de garantir que tota dona que sigui víctima de violència masclista sigui assistida per una advocada o advocat i, si escau, procuradora o procurador, i que les persones professionals hagin rebut la formació especialitzada en aquesta matèria.

Llei 1/1996 d'AJG

Art. 2. g

Independentment de l'existència de recursos per litigar, es reconeix el dret d'assistència jurídica gratuïta, que s'ha de prestar immediatament, a les víctimes de violència de gènere, de terrorisme i de tràfic d'éssers humans en els processos que tinguin vinculació, derivin o siguin conseqüència de la seva condició de víctimes, així com als menors d'edat i les persones amb discapacitat intel·lectual o malaltia mental quan siguin víctimes de situacions d'abús o maltractament.

Aquest dret també correspon als drethavents en cas de mort de la víctima, sempre que no siguin partícips en els fets.

Als efectes de la concessió del benefici de justícia gratuïta, la condició de víctima s'adquireix quan es formuli una denúncia o querrela, o s'iniciï un procediment penal, per algun dels delictes a què es refereix aquesta lletra, i s'ha de mantenir mentre continuï en vigor el procediment penal o quan, una vegada finalitzat, s'hagi dictat sentència condemnatòria. El benefici de justícia gratuïta es perd després de la fermesa de la sentència absolutòria, o del sobreseïment definitiu o provisional per manca d'acreditació dels fets delictius, sense l'obligació d'abonar el cost de les prestacions gaudides gratuïtament fins aquest moment.

En els diferents processos que es puguin iniciar com a conseqüència de la condició de víctima dels delictes a què es refereix aquesta lletra i, en especial, en els de violència de gènere, ha de ser el mateix advocat el qui assisteixi la víctima, sempre que amb això se'n garanteixi degudament el dret de defensa.

Artículo 24. Distribución por turnos.

Los Colegios profesionales establecerán sistemas de distribución objetiva y equitativa de los distintos turnos y medios para la designación de los profesionales de oficio. Dichos sistemas serán públicos para todos los colegiados y podrán ser consultados por los solicitantes de asistencia jurídica gratuita.

Los Colegios de Abogados, salvo aquéllos en los que por la reducida dimensión de la actividad no sea necesario, contarán con un turno de guardia permanente para la prestación del servicio de asistencia letrada al detenido y otro para la prestación de los servicios de asesoramiento previo y de asistencia letrada para las víctimas de violencia de género, terrorismo, trata de seres humanos y de menores de edad

y personas con discapacidad intelectual o enfermedad mental que sean víctimas de situaciones de abuso o maltrato.

Decret 252/1996

Article 14

Gestió col·legial

14.1 Les juntes de govern dels col·legis d'advocats regularan i organitzaran els serveis d'assistència lletrada al detingut o pres i de defensa gratuïta d'acord amb els principis d'eficiència, de màxima dedicació professional dels seus integrants, de distribució objectiva i equitativa dels diferents torns i, quan el cens d'advocats ho permeti, d'especialització per ordres jurisdiccionals.

14.2 Els col·legis de procuradors organitzaran els serveis de representació gratuïta d'acord amb els principis anteriors.

Article 15

Normes generals

15.1 L'accés dels advocats als serveis de defensa gratuïta i d'assistència lletrada al detingut o pres serà regulat pel Consell de Col·legis d'Advocats de Catalunya amb caràcter general per a tots els col·legis d'advocats. Aquestes normes, que podran exigir una experiència professional

prèvia per accedir-hi i que, en tot cas, hauran d'ajustar-se als requisits de formació i especialització que hagin pogut establir el Ministeri de Justícia i el Departament de Justícia d'acord amb el que estableix l'article 25 de la Llei d'assistència jurídica gratuïta, hauran de ser comunicades al Departament de Justícia.

15.2 El Consell de Col·legis de Procuradors dels Tribunals de Catalunya podrà dictar normes d'accés al servei de representació gratuïta d'acord amb les disposicions de l'apartat anterior.

Article 16

Actuació de l'advocat i procurador designats

16.1 La designació d'un advocat per a qui tingui reconegut el dret d'assistència jurídica gratuïta comportarà a l'advocat, llevat de les causes expressament previstes en la llei, l'obligació de desenvolupar les actuacions encomanades fins a la finalització del procediment en la instància de què es tracti i, si escau, l'execució de les sentències, si les actuacions processals en aquesta es produïssin sense interrupció dins dels dos anys següents a la resolució dictada en la instància.

16.2 En els procediments penals que s'iniciïn arran d'una detenció policial prèvia, l'obligació establerta al paràgraf anterior es produirà, en tot cas, quan es faci la primera assistència o actuació davant l'òrgan judicial.

16.3 La designació d'un procurador dels tribunals per a qui tingui reconegut el dret d'assistència jurídica gratuïta comportarà les mateixes obligacions establertes al primer paràgraf per a la designació d'advocat.

Ley 35/1995, de 11 de diciembre, de ayudas y asistencia a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual

Artículo 15. Deberes de información.

1. Los Jueces y Magistrados, miembros de la Carrera Fiscal, autoridades y funcionarios públicos que intervengan por razón de su cargo en la investigación de hechos que presenten caracteres de delitos dolosos violentos y contra la libertad sexual, informarán a las presuntas víctimas sobre la posibilidad y procedimiento para solicitar las ayudas reguladas en esta Ley.

2. Las autoridades policiales encargadas de la investigación de hechos que presenten caracteres de delito recogerán en los atestados que instruyan todos los datos precisos de identificación de las víctimas y de las lesiones que se les aprecien. Asimismo, tienen la obligación de informar a la víctima sobre el curso de sus investigaciones, salvo que con ello se ponga en peligro su resultado.

3. En todas las fases del procedimiento de investigación el interrogatorio de la víctima deberá hacerse con respeto a su situación personal, a sus derechos y a su dignidad.

4. El Secretario judicial cuidará de que la víctima de un hecho que presente caracteres de delito, en el mismo momento de realizar la denuncia o, en todo caso, en su primera comparecencia ante el órgano competente, sea informada en términos claros de las posibilidades de obtener en el proceso penal la restitución y reparación del daño sufrido y de las posibilidades de lograr el beneficio de la justicia gratuita. Igualmente cuidará de que la víctima sea informada de la fecha y lugar de celebración del juicio correspondiente y de que le sea notificada personalmente la resolución que recaiga, aunque no sea parte en el proceso.

5. El Ministerio Fiscal cuidará de proteger a la víctima de toda publicidad no deseada que revele datos sobre su vida privada o su dignidad, pudiendo solicitar la celebración del proceso penal a puerta cerrada, de conformidad con lo previsto por la legislación procesal.

Ley 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la víctima del delito

En general tota la llei

Artículo 3. Derechos de las víctimas.

1. Toda víctima tiene derecho a la protección, información, apoyo, asistencia y atención, así como a la participación activa en el proceso penal y a recibir un trato respetuoso, profesional, individualizado y no discriminatorio desde su primer contacto con las autoridades o funcionarios, durante la actuación de los servicios de asistencia y apoyo a las víctimas y de justicia restaurativa, a lo largo de todo el proceso penal y por un período de tiempo adecuado después de su conclusión, con independencia de que se conozca o no la identidad del infractor y del resultado del proceso.

2. El ejercicio de estos derechos se regirá por lo dispuesto en la presente Ley y en las disposiciones reglamentarias que la desarrollen, así como por lo dispuesto en la legislación especial y en las normas procesales que resulten de aplicación.

Artículo 5. Derecho a la información desde el primer contacto con las autoridades competentes.

1. Toda víctima tiene derecho, desde el primer contacto con las autoridades y funcionarios, incluyendo el momento previo a la presentación de la denuncia, a recibir, sin retrasos innecesarios, información adaptada a sus circunstancias y condiciones personales y a la naturaleza del delito cometido y de los daños y perjuicios sufridos, sobre los siguientes extremos:

a) Medidas de asistencia y apoyo disponibles, sean médicas, psicológicas o materiales, y procedimiento para obtenerlas. Dentro de estas últimas se incluirá, cuando resulte oportuno, información sobre las posibilidades de obtener un alojamiento alternativo.

b) Derecho a denunciar y, en su caso, el procedimiento para interponer la denuncia y derecho a facilitar elementos de prueba a las autoridades encargadas de la investigación.

c) Procedimiento para obtener asesoramiento y defensa jurídica y, en su caso, condiciones en las que pueda obtenerse gratuitamente.

d) Posibilidad de solicitar medidas de protección y, en su caso, procedimiento para hacerlo.

e) Indemnizaciones a las que pueda tener derecho y, en su caso, procedimiento para reclamarlas.

f) Servicios de interpretación y traducción disponibles.

g) Ayudas y servicios auxiliares para la comunicación disponibles.

h) Procedimiento por medio del cual la víctima pueda ejercer sus derechos en el caso de que resida fuera de España.

i) Recursos que puede interponer contra las resoluciones que considere contrarias a sus derechos.

j) Datos de contacto de la autoridad encargada de la tramitación del procedimiento y cauces para comunicarse con ella.

k) Servicios de justicia restaurativa disponibles, en los casos en que sea legalmente posible.

l) Supuestos en los que pueda obtener el reembolso de los gastos judiciales y, en su caso, procedimiento para reclamarlo.

m) Derecho a efectuar una solicitud para ser notificada de las resoluciones a las que se refiere el artículo 7. A estos efectos, la víctima designará en su solicitud una dirección de correo electrónico y, en su defecto, una dirección postal o domicilio, al que serán remitidas las comunicaciones y notificaciones por la autoridad.

2. Esta información será actualizada en cada fase del procedimiento, para garantizar a la víctima la posibilidad de ejercer sus derechos.

Artículo 11. Participación activa en el proceso penal.

Toda víctima tiene derecho:

a) A ejercer la acción penal y la acción civil conforme a lo dispuesto en la Ley de Enjuiciamiento Criminal, sin perjuicio de las excepciones que puedan existir.

b) A comparecer ante las autoridades encargadas de la investigación para aportarles las fuentes de prueba y la información que estime relevante para el esclarecimiento de los hechos.

Artículo 16. Justicia gratuita.

Las víctimas podrán presentar sus solicitudes de reconocimiento del derecho a la asistencia jurídica gratuita ante el funcionario o autoridad que les facilite la información a la que se refiere la letra c) del artículo 5.1, que la trasladará, junto con la documentación aportada, al Colegio de Abogados correspondiente.

La solicitud también podrá ser presentada ante las Oficinas de Asistencia a las Víctimas de la Administración de Justicia, que la remitirán al Colegio de Abogados que corresponda.

Artículo 19. Derecho de las víctimas a la protección.

Las autoridades y funcionarios encargados de la investigación, persecución y enjuiciamiento de los delitos adoptarán las medidas necesarias, de acuerdo con lo establecido en la Ley de Enjuiciamiento Criminal, para garantizar la vida de la víctima y de sus familiares, su integridad física y psíquica, libertad, seguridad, libertad e indemnidad sexuales, así como para proteger adecuadamente su intimidad y su dignidad, particularmente cuando se les reciba declaración o deban testificar en juicio, y para evitar el riesgo de su victimización secundaria o reiterada.

En el caso de las víctimas menores de edad, la Fiscalía velará especialmente por el cumplimiento de este derecho de protección, adoptando las medidas adecuadas a su interés superior cuando resulte necesario para impedir o reducir los perjuicios que para ellos puedan derivar del desarrollo del proceso.

Artículo 20. Derecho a que se evite el contacto entre víctima e infractor.

Las dependencias en las que se desarrollen los actos del procedimiento penal, incluida la fase de investigación, estarán dispuestas de modo que se evite el contacto directo entre las víctimas y sus familiares, de una parte, y el sospechoso de la infracción o acusado, de otra, con arreglo a la Ley de Enjuiciamiento Criminal y sin perjuicio de lo dispuesto en los artículos siguientes.

Artículo 21. Protección de la víctima durante la investigación penal.

Las autoridades y funcionarios encargados de la investigación penal velarán por que, en la medida que ello no perjudique la eficacia del proceso:

- a) Se reciba declaración a las víctimas, cuando resulte necesario, sin dilaciones injustificadas.
- b) Se reciba declaración a las víctimas el menor número de veces posible, y únicamente cuando resulte estrictamente necesario para los fines de la investigación penal.
- c) Las víctimas puedan estar acompañadas, además de por su representante procesal y en su caso el representante legal, por una persona de su elección, durante la práctica de aquellas diligencias en las que deban intervenir, salvo que motivadamente se resuelva lo contrario por el funcionario o autoridad encargado de la práctica de la diligencia para garantizar el correcto desarrollo de la misma.
- d) Los reconocimientos médicos de las víctimas solamente se lleven a cabo cuando resulten imprescindibles para los fines del proceso penal, y se reduzca al mínimo el número de los mismos.

Artículo 23. Evaluación individual de las víctimas a fin de determinar sus necesidades especiales de protección.

1. La determinación de qué medidas de protección, reguladas en los artículos siguientes, deben ser adoptadas para evitar a la víctima perjuicios relevantes que, de otro modo, pudieran derivar del proceso, se realizará tras una valoración de sus circunstancias particulares.

2. Esta valoración tendrá especialmente en consideración:

a) Las características personales de la víctima y en particular:

1.º Si se trata de una persona con discapacidad o si existe una relación de dependencia entre la víctima y el supuesto autor del delito.

2.º Si se trata de víctimas menores de edad o de víctimas necesitadas de especial protección o en las que concurren factores de especial vulnerabilidad.

b) La naturaleza del delito y la gravedad de los perjuicios causados a la víctima, así como el riesgo de reiteración del delito. A estos efectos, se valorarán especialmente las necesidades de protección de las víctimas de los siguientes delitos:

1.º Delitos de terrorismo.

2.º Delitos cometidos por una organización criminal.

3.º Delitos cometidos sobre el cónyuge o sobre persona que esté o haya estado ligada al autor por una análoga relación de afectividad, aun sin convivencia, o sobre los descendientes, ascendientes o hermanos por naturaleza, adopción o afinidad, propios o del cónyuge o conviviente.

4.º Delitos contra la libertad o indemnidad sexual.

5.º Delitos de trata de seres humanos.

6.º Delitos de desaparición forzada.

7.º Delitos cometidos por motivos racistas, antisemitas u otros referentes a la ideología, religión o creencias, situación familiar, la pertenencia de sus miembros a una etnia, raza o nación, su origen nacional, su sexo, orientación o identidad sexual, enfermedad o discapacidad.

c) Las circunstancias del delito, en particular si se trata de delitos violentos.

3. A lo largo del proceso penal, la adopción de medidas de protección para víctimas menores de edad tendrá en cuenta su situación personal, necesidades inmediatas, edad, género, discapacidad y nivel de madurez, y respetará plenamente su integridad física, mental y moral.

4. En el caso de menores de edad víctimas de algún delito contra la libertad o indemnidad sexual, se aplicarán en todo caso las medidas expresadas en las letras a), b) y c) del artículo 25.1.

Artículo 25. Medidas de protección.

1. Durante la fase de investigación podrán ser adoptadas las siguientes medidas para la protección de las víctimas:

a) Que se les reciba declaración en dependencias especialmente concebidas o adaptadas a tal fin.

b) Que se les reciba declaración por profesionales que hayan recibido una formación especial para reducir o limitar perjuicios a la víctima, o con su ayuda.

c) Que todas las tomas de declaración a una misma víctima le sean realizadas por la misma persona, salvo que ello pueda perjudicar de forma relevante el desarrollo del proceso o deba tomarse la declaración directamente por un Juez o un Fiscal.

d) Que la toma de declaración, cuando se trate de alguna de las víctimas a las que se refieren los números 3.º y 4.º de la letra b) del apartado 2 del artículo 23 y las víctimas de trata con fines de explotación sexual, se lleve a cabo por una persona del mismo sexo que la víctima cuando ésta así lo solicite, salvo que ello pueda perjudicar de forma relevante el desarrollo del proceso o deba tomarse la declaración directamente por un Juez o Fiscal.

2. Durante la fase de enjuiciamiento podrán ser adoptadas, conforme a lo dispuesto en la Ley de Enjuiciamiento Criminal, las siguientes medidas para la protección de las víctimas:

- a) Medidas que eviten el contacto visual entre la víctima y el supuesto autor de los hechos, incluso durante la práctica de la prueba, para lo cual podrá hacerse uso de tecnologías de la comunicación.
- b) Medidas para garantizar que la víctima pueda ser oída sin estar presente en la sala de vistas, mediante la utilización de tecnologías de la comunicación adecuadas.
- c) Medidas para evitar que se formulen preguntas relativas a la vida privada de la víctima que no tengan relevancia con el hecho delictivo enjuiciado, salvo que el Juez o Tribunal consideren excepcionalmente que deben ser contestadas para valorar adecuadamente los hechos o la credibilidad de la declaración de la víctima.
- d) Celebración de la vista oral sin presencia de público. En estos casos, el Juez o el Presidente del Tribunal podrán autorizar, sin embargo, la presencia de personas que acrediten un especial interés en la causa.

Las medidas a las que se refieren las letras a) y c) también podrán ser adoptadas durante la fase de investigación.

3. Asimismo, también podrá acordarse, para la protección de las víctimas, la adopción de alguna o algunas de las medidas de protección a que se refiere el artículo 2 de la Ley Orgánica 19/1994, de 23 de diciembre, de protección a testigos y peritos en causas criminales.

Artículo 30. Formación en los principios de protección de las víctimas.

1. El Ministerio de Justicia, el Consejo General del Poder Judicial, la Fiscalía General del Estado y las Comunidades Autónomas, en el ámbito de sus respectivas competencias, asegurarán una formación general y específica, relativa a la protección de las víctimas en el proceso penal, en los cursos de formación de Jueces y Magistrados, Fiscales, Secretarios judiciales, Fuerzas y Cuerpos de Seguridad, médicos forenses, personal al servicio de la Administración de Justicia, personal de las Oficinas de Asistencia a las Víctimas y, en su caso, funcionarios de la Administración General del Estado o de las Comunidades Autónomas que desempeñen funciones en esta materia.

En estos cursos de formación se prestará particular atención a las víctimas necesitadas de especial protección, a aquellas en las que concurren factores de especial vulnerabilidad y a las víctimas menores o con discapacidad.

2. Los Colegios de Abogados y de Procuradores impulsarán la formación y sensibilización de sus colegiados en los principios de protección de las víctimas contenidos en esta Ley.

Artículo 31. Protocolos de actuación.

El Gobierno y las Comunidades Autónomas en el marco de sus competencias, con el fin de hacer más efectiva la protección de las víctimas y de sus derechos reconocidos por esta Ley, aprobarán los Protocolos que resulten necesarios para la protección de las víctimas.

CONSELL DELS IL·LUSTRES COL·LEGIS
D'ADVOCATS DE CATALUNYA

Asimismo, los Colegios profesionales que integren a aquellos que, en su actividad profesional, se relacionan y prestan servicios a las víctimas de delitos, promoverán igualmente la elaboración de Protocolos de actuación que orienten su actividad hacia la protección de las víctimas.

ANNEX

Esquemes de funcionament.